

ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

«Οι δημοσιεύσεις του Δημοσίου στον Περιφερειακό Τύπο .

Κρατικό αντίδωρο ή υποχρέωση διαφάνειας;

Πρόταση για ένα νέο νομοθετικό καθεστώς»

ΤΡΥΦΩΝΑΣ ΔΑΡΑΣ

Νομικός – Δημοσιογράφος

Ειδικός σε θέματα Περιφερειακού Τύπου

Αθήνα 29-30 Μαρτίου 2014

Να διατηρηθούν ή να καταργηθούν οι υποχρεωτικές δημοσιεύσεις του δημοσίου στον Περιφερειακό Τύπο;

Το ερώτημα αυτό τίθεται με όλο και μεγαλύτερη ένταση τα τελευταία χρόνια και πληθαίνουν οι φωνές που ζητούν την πλήρη κατάργηση όλων των υποχρεωτικών κρατικών δημοσιεύσεων στον Τύπο και όχι μόνο τον Περιφερειακό. Το βασικό επιχείρημα πάντα το ίδιο. Η εξοικονόμηση πόρων από τις επιχειρήσεις αλλά και το δημόσιο και η εκμετάλλευση των νέων δυνατοτήτων της ψηφιακής εποχής.

Για μεγάλο διάστημα απέναντι σ' αυτή την πίεση, ο Περιφερειακός Τύπος ακολούθησε και ακολουθεί ακόμη, αμυντική και εσφαλμένη στρατηγική. Εστίασε την επιχειρηματολογία του στις καταστροφικές συνέπειες που θα έχει για τον ίδιο η αποστέρηση αυτού του πόρου που για πολλές εφημερίδες φτάνει ή και ξεπερνάει το 50%, κλασική ένδειξη παθογένειας βεβαίως αλλά δεν είναι του παρόντος. Αυτό οδηγεί σε προφανές αδιέξοδο, ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης όπως η σημερινή όπου η συντήρηση επιχειρήσεων με κρατικό χρήμα δεν μπορεί να βρει πολλούς υποστηρικτές.

Αντίθετα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η διατήρηση των υποχρεωτικών κρατικών δημοσιεύσεων στον Περιφερειακό Τύπο επιβάλλεται από λόγους διαφάνειας, χρηστής διοίκησης και ουσιαστικής ενημέρωσης των πολιτών για σημαντικές αποφάσεις και δραστηριότητες των φορέων του δημοσίου τις οποίες ο νομοθέτης κρίνει ότι πρέπει να πληροφορούνται. Η απλή ανάρτηση στο διαδίκτυο είναι μια «δυνητική» μορφή γνωστοποίησης σε αφηρημένο αριθμό αποδεκτών, ενδεχομένως μηδενικό, που αποκλείει εκ των πραγμάτων μεγάλο αριθμό πολιτών από αυτή και δεν πληροί σε καμιά περίπτωση τα εχέγγυα δημοσιότητας που ο νομοθέτης θεωρεί αναγκαία για να επιβάλλει την υποχρεωτική δημοσίευση των συγκεκριμένων πράξεων.

Οι υποχρεωτικές κρατικές δημοσιεύσεις λοιπόν πρέπει να διατηρηθούν όχι ως κρατικό αντίδωρο προς τον Περιφερειακό Τύπο αλλά ως εκπλήρωση στοιχειωδών και αυτονόητων υποχρεώσεων της πολιτείας. Τόσο απλά.

Ακόμη κι αν συμφωνήσουμε ότι πρέπει να διατηρηθεί αυτό το καθεστώς, πρέπει να υπάρχει ειδικός νόμος που να το ρυθμίζει; Γιατί να μην δημοσιεύει ο καθένας όπου και όπως επιθυμεί;

Ασφαλώς και πρέπει να υπάρχει ένας τέτοιος νόμος, ακριβώς για «να μην μπορεί ο καθένας να δημοσιεύει όπου γουστάρει». Ας μην ξεχνάμε ότι μιλάμε για κρατικό χρήμα το οποίο πρέπει να κατανέμεται με βάση ορισμένους κανόνες και ένα σαφές και οριοθετημένο πλαίσιο έτσι ώστε να αποφεύγεται η διασπάθισή του με πελατειακές λογικές, η διαπλοκή και οι σχέσεις αλληλεξάρτησης εξουσίας και τύπου. Αλλά και γιατί όπως ήδη δεχτήκαμε, οι υποχρεωτικές κρατικές δημοσιεύσεις δεν είναι δώρο ή μορφή ενίσχυσης στις περιφερειακές εφημερίδες. Είναι υποχρέωση που επιβάλλεται από λόγους δημοσίου συμφέροντος. Άρα πρέπει να «πιάνει τόπο» αυτή η καταχώριση και να εκπληρώνεται ο σκοπός για τον οποίο προβλέπεται, η ενημέρωση δηλαδή των πολιτών για κρίσιμες πράξεις, δραστηριότητες κλπ των φορέων του δημοσίου. Γι αυτό πρέπει να υπάρχουν όροι και προϋποθέσεις για το που και το πως θα γίνονται αυτές οι δημοσιεύσεις.

Μα δεν υπάρχει σήμερα ένα τέτοιο νομοθετικό πλαίσιο; Ο Ν3548/07 δεν καλύπτει τις απαιτήσεις αυτές;

Όχι δεν τις καλύπτει. Οι νόμοι δεν κρίνονται από τις προθέσεις των εμπνευστών τους αλλά από την εφαρμογή τους στην πράξη και τα αποτελέσματά τους. Από το αν και σε ποιο βαθμό ανταποκρίθηκαν στο σκοπό για τον οποίο ψηφίστηκαν. Ο Ν3548/07, ως προϊόν συμβιβασμού στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο ώστε όλοι ή σχεδόν όλοι «να βολευτούν», ήταν εξ αυτού του λόγου ελλατωματικός εξ αρχής με κύρια προβλήματα την χαλαρότητα των προϋποθέσεων και των κριτηρίων, την εξαίρεση του μεγαλύτερου όγκου των υποχρεωτικών κρατικών δημοσιεύσεων από το ρυθμιστικό του πεδίο, την έλλειψη ασφαλιστικών δικλείδων εφαρμογής και κυρώσεων για την αποφυγή

καταστρατηγήσεων κλπ. Το χειρότερο όμως είναι ότι και η εφαρμογή του στην πράξη υπήρξε προβληματική με τροπολογίες που χαλάρωναν ακόμη περισσότερο τις προϋποθέσεις ένταξης των εφημερίδων στην Υπουργική Απόφαση, με παζαρέματα και παρασκήνιο στην έκδοση αυτών των Αποφάσεων, με συνεχείς παρατάσεις προθεσμιών και «αιτήσεις θεραπείας» που όλες γίνονται δεκτές ώστε να μην μείνει κανείς παραπονεμένος κλπ. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι να έχει ανατραπεί πλήρως στην πράξη ο σκοπός του νομοθέτη και η δικαιολογητική βάση του νόμου. Αντί να χωρίσει «η ήρα από το σιτάρι» σχεδόν όλες οι ημερήσιες περιφερειακές εφημερίδες με τον ένα ή τον άλλο τρόπο βρέθηκαν να «εκπληρώνουν» τα κριτήρια και περίπου το 85% να βρίσκεται σήμερα στη λίστα! Όποιος γνωρίζει έστω και ελάχιστα τον Περιφερειακό Τύπο γνωρίζει επίσης ότι αυτή η εικόνα είναι αναντίστοιχη με την επικρατούσα σήμερα κατάσταση στον χώρο αλλά και τη βούληση του νομοθέτη.

Πρέπει επομένως να πάμε σε τροποποίηση του ισχύοντος Ν3548/07;

Σήμερα αυτό δεν είναι αρκετό. Η απλή τροποποίηση του πλήρως αποτυχημένου σημερινού νομοθετικού πλαισίου δεν λύνει τα προβλήματα. Ίσως μάλιστα τα επιδεινώσει. Χρειαζόμαστε εξ αρχής και από μηδενική βάση ένα νέο νόμο για τις κρατικές καταχωρίσεις των φορέων του δημοσίου στον Περιφερειακό Τύπο. Και για πρακτικούς αλλά και για συμβολικούς λόγους. Οι αναγκαίες αλλαγές στον Ν3548/07 ώστε να καταστεί λειτουργικός είναι τόσες πολλές και εκτείνονται σε όλα τα άρθρα του ώστε ουσιαστικά να μιλάμε για έναν άλλο νόμο. Η τροποποίηση έστω και ριζική είναι νομοτεχνικά προβληματική, θα δημιουργήσει σοβαρή σύγχυση και ίσως περισσότερα προβλήματα από όσα επιδιώξει να λύσει. Από την άλλη η ψήφιση ενός νέου νόμου θα εκπέμψει προς όλους ένα ισχυρό μήνυμα με υψηλό συμβολισμό, ότι επιτέλους τελειώνουν τα ψέματα και ήρθε η ώρα να μπει τάξη σε ό,τι αφορά τις κρατικές καταχωρίσεις στον Περιφερειακό Τύπο χωρίς πελατειακές και ρουσφετολογικές πρακτικές,

πολιτικά παιχνίδια και πολιτικές ή προσωπικές σκοπιμότητες. Αν πρόκειται να ακολουθήσουμε την ίδια πεπατημένη δεν υπάρχει λόγος να ταλαιπωρούμε ούτε τη Βουλή ούτε τις αρμόδιες υπηρεσίες με νέους νόμους. Ας μείνει το ισχύον καθεστώς ή καλύτερα να μην υπάρχει καθόλου νομοθετική πρόβλεψη και ο καθένας να δημοσιεύει όπου επιθυμεί τις καταχωρίσεις του. Έτσι κι αλλιώς και σήμερα κάπου εκεί κοντά είμαστε...

Αν συμφωνήσουμε ότι υπάρχει ανάγκη να ψηφιστεί νέος νόμος από μηδενική βάση, ποιά θα πρέπει να είναι η φιλοσοφία του και τα βασικά του χαρακτηριστικά;

Το είπαμε ήδη. Δεν υπάρχει λόγος να ψηφιστεί νέος νόμος αν πρόκειται πάλι να υπηρετηθούν σκοπιμότητες και να πρυτανεύσει το περιβόητο «πολιτικό κόστος». Ο νέος νόμος πρέπει να είναι απαλλαγμένος από τη λογική τήρησης ισορροπιών στο χαμηλότερο δυνατό επίπεδο που κυριαρχεί στον Ν3548/07. Οι κρατικές καταχωρίσεις να δημοσιεύονται μόνο σε εφημερίδες που θα πληρούν αυστηρές προϋποθέσεις εγκυρότητας, σοβαρότητας και βιωσιμότητας με όρους αγοράς ώστε και η καταχώριση να πιάνει τόπο και το εν ανεπαρκεία κρατικό χρήμα να μην γίνεται μέσο εξυπηρέτησης προσωπικών και πολιτικών σκοπιμοτήτων. Για να υπηρετηθεί αυτή η φιλοσοφία στα βασικά χαρακτηριστικά του νέου νόμου θα πρέπει να περιλαμβάνονται η αυστηροποίηση των κριτηρίων και των προϋποθέσεων, η επέκταση του πεδίου εφαρμογής σε όλες τις κρατικές δημοσιεύσεις, η αναλογική και όχι «ίση κατανομή» των καταχωρίσεων με βάση σαφή και ξεκάθαρα κριτήρια, η διασφάλιση της μη καταστρατήγησης και η ουσιαστική, έγκαιρη, πλήρης και χωρίς «παραθυράκια» εφαρμογή του. Φυσικά κοντά σε όλα αυτά απαιτείται και η πολιτική βούληση της Κυβέρνησης και του αρμόδιου Υπουργού να τον εφαρμόσουν. Αυτή μέχρι σήμερα έχει αποδειχθεί ιδιαιτέρως ασθενική...

Ας γίνουμε πιο συγκεκριμένοι. Σε ποιά βασικά ζητήματα πρέπει να δίνει απαντήσεις το νέο νομοθετικό πλαίσιο;

Με βάση τη φιλοσοφία που ήδη παρουσιάστηκε, ο νέος νόμος πρέπει να απαντά με πειστικό τρόπο σε ορισμένα τουλάχιστον από τα πιο βασικά ζητήματα που εξ ορισμού τίθενται όταν μιλάμε για νομοθετικό πλαίσιο που ρυθμίζει τις κρατικές δημοσιεύσεις στον Περιφερειακό Τύπο. Τα ζητήματα αυτά είναι:

- Η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του νόμου
- Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να υπάρχει το σχετικό δικαίωμα
- Η διαδικασία πιστοποίησης αυτών των προϋποθέσεων
- Ο τρόπος κατανομής των δημοσιεύσεων
- Ο χρόνος εξόφλησης των τιμολογίων των δημοσιεύσεων
- Οι κυρώσεις για την παραβίασή του

Ας ξεκινήσουμε από το πεδίο εφαρμογής του Νόμου. Ποιές δημοσιεύσεις πρέπει να περιλαμβάνει;

Αυτό είναι το ζήτημα με την μεγαλύτερη σημασία για τον Περιφερειακό Τύπο. Η «αβλεψία» ή ορθότερα η πονηριά του Ν3548/07 που άφησε εντελώς ανεξήγητα και αδικαιολόγητα εκτός του ρυθμιστικού πεδίου του Νόμου το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος των υποχρεωτικών κρατικών δημοσιεύσεων, δεν πρέπει να επαναληφθεί.

Ή θα περιληφθούν όλες ανεξαιρέτως οι υποχρεωτικές καταχωρίσεις των φορέων του δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα ή αλλιώς ο νόμος δεν έχει λόγο ύπαρξης. Δεν χρειάζεται να κάνουμε ολόκληρο νομοθέτημα για να ρυθμίζει μόνο το που θα πάνε οι δημοσιεύσεις των διαγωνισμών!

Οδηγός για τη ρύθμιση αυτή πρέπει να είναι η θετική διάταξη του άρθρου 16 παρ.1 του Ν4208/13 (ΦΕΚ 252^Α), με την οποία αντικαταστάθηκε το πρώτο (δυστυχώς μόνο το πρώτο) εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν3548/07, σύμφωνα με την οποία όλες ανεξαιρέτως οι υποχρεωτικές από οποιαδήποτε διάταξη νόμου δημοσιεύσεις των φορέων του δημοσίου (και όχι μόνο οι διακηρύξεις διαγωνισμών κλπ), υπάγονται πλέον στις διατάξεις του Ν3548/07 με ό,τι αυτό συνεπάγεται ως προς το πόσες και ποιές εφημερίδες δικαιούνται να τις δημοσιεύουν, τη διαδικασία δημοσίευσης κλπ.

Κατά τη γνώμη μου μάλιστα για να μην υπάρχουν παρεξηγήσεις ή αυθαίρετες ερμηνείες θα μπορούσε στο νέο νομοθέτημα να γίνει μια ειδική ενδεικτική καταγραφή των δημοσιεύσεων αυτού του είδους που σήμερα, περιέργως και αναιτιολογήτως, βρίσκονται εκτός του πλαισίου του Ν3548/07. Μια τέτοια καταγραφή περιλαμβάνεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄ του παρόντος.

Τέλος για την πληρότητα της ρύθμισης θεωρώ ότι θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμη η προσθήκη μιας γενικής «ρήτρας ακυρότητας» της αντίστοιχης διοικητικής πράξης (στην περίπτωση φυσικά που αυτή συνεπάγεται έννομες συνέπειες) αν δεν τηρηθούν οι διατυπώσεις δημοσιότητας του νέου νόμου.

Ποιές πρέπει να είναι οι οι βασικές προϋποθέσεις για την ένταξη των εφημερίδων στο νέο πλαίσιο;

Οι προϋποθέσεις αυτές αποτελούν τον βασικό κορμό του νομοθετήματος αλλά και, όπως έδειξε η μέχρι σήμερα εμπειρία, το σημείο με τις μεγαλύτερες τριβές, διαφωνίες και εντάσεις.

Σύμφωνα με τη γνώμη του γράφοντος που ήδη παρουσιάστηκε, η αυστηροποίηση των προϋποθέσεων αυτών είναι εκ των ων ουκ άνευ, αν θέλουμε να είμαστε συνεπείς προς τη αιτιολογική βάση της υποχρεωτικότητας των κρατικών δημοσιεύσεων.

Στο πλαίσιο της εισήγησης αυτής δεν είναι ασφαλώς δυνατή η πλήρης και διεξοδική ανάλυση των προϋποθέσεων αυτών. Παρατίθεται εδώ μια συνοπτική περιγραφή σε τίτλους και για όποιον επιθυμεί περισσότερα, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄ της εισήγησης υπάρχει μια κάπως αναλυτικότερη περιγραφή.

Οι βασικές λοιπόν προϋποθέσεις πρέπει να είναι οι εξής:

- Διατήρηση της διαιτησίας ως υποχρεωτικού χρόνου έκδοσης της εφημερίδας με τον ίδιο τίτλο. Ειδική μνεία σε περίπτωση συνεργασιών-συνεργειών-συγχωνεύσεων ώστε να μην χάνονται τα σχετικά δικαιώματα.
- Πιστοποιημένη και «καθαρή» πώληση ικανού αριθμού φύλλων με κατηγοριοποίηση ανάλογα με τον πληθυσμό του νομού σε ποσοστό που θα συμφωνηθεί, ας πούμε 0,5%. Δηλαδή στο νομό Αχαΐας των 300.000 κατοίκων να απαιτείται πώληση 1.500 φύλλων και στο νομό Λευκάδας των 23.000 κατοίκων η πώληση 115 φύλλων. Η μία και μοναδική κατηγοριοποίηση (άνω και κάτω των 80.000 κατοίκων) είναι αυθαίρετη και ανορθολογική.
- Πλήρης και αποκλειστική απασχόληση επίσης ικανού αριθμού δημοσιογράφων και πάλι με κατηγοριοποίηση με βάση τον πληθυσμό του νομού. Δύο δημοσιογράφοι για νομούς κάτω των 50.000 κατοίκων, τρεις για νομούς από 50.000 έως 120.000, τέσσερις για νομούς από 120.000 μέχρι 200.000 και πέντε για νομούς άνω των 200.000 κατοίκων
- Ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα ανανεούμενες κατά τακτά χρονικά διαστήματα.
- Αριθμός σελίδων σε αντιστοιχία με τη βασική αρχή της αναλογικής με τον πληθυσμό του νομού κατηγοριοποίησης και με βάση (και όχι οροφή) τις 16 σελίδες.
- Σχήμα, λοιπά στοιχεία, γραφεία κλπ μπορούν να παραμείνουν ως έχουν στον ισχύοντα νόμο.
- Κατάργηση του περίπλοκου και δυσχερώς ελέγξιμου κριτηρίου της ύλης. Διατήρηση απλώς υποχρέωσης δημοσιογραφικής (δηλαδή μη διαφημιστικής ύλης) σε ποσοστό τουλάχιστον 50%

Ανεξάρτητα από το αν οι προϋποθέσεις πρέπει να είναι αυστηρές ή ελαστικές, με ποιά διαδικασία θα γίνεται η πιστοποίηση για το αν τηρούνται;

Αυτή είναι μια «πονεμένη» ιστορία. Η εμπειρία που έχουμε αποκομίσει από την εφαρμογή στην πράξη του Ν3548/07 είναι εξόχως αρνητική. Οι συνεχείς και αποσπασματικές τροποποιήσεις, η μη έγκαιρη έκδοση των υπουργικών αποφάσεων, η ανοχή απέναντι σε εξόφθαλμες πρακτικές καταστρατήγησης, ο μη έλεγχος ουσιαστικά της τήρησης των προϋποθέσεων και τόσα άλλα, δημιούργησαν ένα πλαίσιο χαλαρότητας και ελαστικής εφαρμογής του νόμου στη λογική του «όλοι οι καλοί χωράνε» και του «να μην το ψάχνουμε και πολύ το πράγμα». Αυτό δεν μπορεί και δεν πρέπει να συνεχιστεί γιατί τότε δεν υπάρχει κανένας λόγος να αναζητούμε νέους νόμους και νέα πλαίσια.

Σοβαρές διαδικασίες εφαρμογής του νέου νόμου σημαίνει ότι οι προθεσμίες τηρούνται ευλαβικά από όλους (και από τη ΓΓΕ-Ε), οι σχετικές αποφάσεις εκδίδονται εγκαίρως και μετά από σοβαρό έλεγχο των δικαιολογητικών, οι κυρώσεις για τυχόν παρασπονδίες είναι αυστηρές και επιβάλλονται κιόλας και βεβαίως τα σχετικά παραστατικά πρέπει να είναι πλήρη, πρόσφατα, ακριβή και να μην υποκαθίστανται από άλλα αμφιβόλου αποδεικτικής ισχύος. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄ μπορεί κανείς να βρει εκτενέστερη αναφορά στο ζήτημα αυτό εφόσον ενδιαφέρεται.

Οι νόμοι 2328/95 και 3548/07 κάνουν λόγο για «ίση κατανομή των δημοσιεύσεων». Πρέπει να διατηρηθεί ο όρος αυτός;

Πρώτα-πρώτα σε πολλές περιπτώσεις ανά την επικράτεια, σε μερικές μάλιστα εξόφθαλμα, δεν τηρείται σήμερα η υποχρέωση της ίσης κατανομής των δημοσιεύσεων σε όλες τις εφημερίδες του νομού που είναι στην Υ.Α. Νομίζω όμως ότι έχει έρθει ο καιρός να φύγουμε από αυτή τη λογική που παρότι φαίνεται εκ πρώτης όψεως δίκαιη και

αντικειμενική είναι στην ουσία της άδικη, ισοπεδωτική και αντιπαραγωγική καθώς όχι μόνον δεν δίνει κίνητρα βελτίωσης των εφημερίδων αλλά ουσιαστικά «τιμωρεί» εκδοτικές προσπάθειες που πασχίζουν σε δύσκολους καιρούς, να διατηρήσουν ή και να αυξήσουν θέσεις εργασίας και να βελτιώσουν το προϊόν τους. Η κατανομή επομένως των καταχωρίσεων πρέπει να γίνεται αναλογικά και με βάση αντικειμενικά κριτήρια όπως είναι:

- η πιστοποιημένη κυκλοφορία και ο αριθμός των πωλούμενων φύλλων
- ο αριθμός των απασχολούμενων δημοσιογράφων
- ο συνολικός, πέραν των δημοσιογράφων, αριθμός των εργαζομένων
- η αναγνωσιμότητα της εφημερίδας με βάση έγκυρες μετρήσεις που θα γίνονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα
- ο συνολικός ετήσιος κύκλος εργασιών της εφημερίδας.

Για όλα αυτά τα κριτήρια μπορεί να προβλεφθεί διαδικασία μοριοδότησης ώστε να διασφαλιστεί το αντικειμενικό και αδιάβλητο της όλης διαδικασίας και βέβαια να προβλεφθεί μίνιμουμ καταχωρίσεων ώστε καμιά εφημερία, ακόμη και η πιο μικρή, να μην αδικηθεί.

Τέλος κάτι πολύ σημαντικό. Πρέπει οπωσδήποτε στο νέο νόμο να διατηρηθεί η διάταξη του άρθρου 3 παρ. 3 του Ν3548/07 που ορίζει ότι « Η υποχρέωση των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 1 για τις δημοσιεύσεις των προηγούμενων παραγράφων είναι ανεξάρτητη από την υποχρέωση δημοσιεύσεων, η οποία προβλέπεται από άλλες διατάξεις. Οι δημοσιεύσεις του νόμου αυτού διενεργούνται επιπλέον αυτών...».

Υπάρχει πρόβλημα με τον χρόνο εξόφλησης των τιμολογίων των δημοσιεύσεων αυτών;

Υπάρχει και μεγάλο μάλιστα. Δεν υπάρχει λόγος να γίνεται τόσος καυγός για τις κρατικές καταχωρίσεις αν αυτές δεν πληρώνονται ή εξοφλούνται με τόση καθυστέρηση που να γίνεται τελικά ασύμφορη ή και ζημιογόνος η καταχώριση. Στον νέο νόμο πρέπει να διορθωθεί η «αβλεψία» του Ν3548/07 (που χειροτέρεψε μάλιστα με το άρθρο 46 του Ν3801/09) και να υπάρξει μια ρήτρα γενικής ισχύος σύμφωνα με την οποία για όλες τις δημοσιεύσεις που θα υπάγονται στο νέο νόμο η αναθέτουσα αρχή θα είναι υποχρεωμένη μέσα σε εύλογο διάστημα από την προσκόμιση του τιμολογίου να εξοφλεί τις εφημερίδες είτε βαρύνεται η ίδια με τη σχετική δαπάνη είτε κάποιος τρίτος εργολάβος, προμηθευτής κλπ. Στη δεύτερη περίπτωση οι δαπάνες δημοσίευσης θα παρακρατούνται με την εξόφληση του πρώτου λογαριασμού.

Είναι γνωστό ότι νόμος χωρίς κυρώσεις είναι ευχολόγιο. Πως θα εξασφαλιστεί ότι το νέο πλαίσιο θα τηρηθεί;

Οι κυρώσεις στις περιπτώσεις παραβίασης των διατάξεων του Νόμου πρέπει όχι μόνο να είναι αυστηρές αλλά να επιβάλλονται κιόλας. Κι εδώ η εμπειρία από την εφαρμογή του Ν3548/07 στην πράξη είναι αρνητική καθώς πολλές «σκαστές» και αυταπόδεικτες περιπτώσεις που καταγγέλθηκαν (π.χ για παραβίαση της παρ. 1 του άρθρου 4 περί μη χρησιμοποίησης ενδιάμεσων κλπ) όχι μόνον δεν είχαν ως αποτέλεσμα την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων αλλά ούτε καν ερευνήθηκαν! Σε κάθε περίπτωση οι κυρώσεις πρέπει να είναι αυστηρότατες σε περιπτώσεις υποβολής ψευδών, ανακριβών ή παραποιημένων στοιχείων με κυριότερη την διαγραφή από τη σχετική λίστα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Επίσης πρέπει να προβλεφθεί ρητά η δυνατότητα αυτεπάγγελτων ελέγχων από μέρους των αρμόδιων υπηρεσιών της ΓΓΕ-Ε οι οποίοι θα είναι υποχρεωτικοί και όχι δυνητικοί

όπως είναι σήμερα με τη διατύπωση της παρ.4 του άρθρου 4 του Ν3548/07, σε περιπτώσεις καταγγελιών και για τη διαπίστωση της βασιμότητάς τους.

Με την κρατική διαφήμιση τι θα γίνει; Μπορεί να προβλεφθεί κάτι σχετικό στον νέο νόμο;

Άλλο κρατικές δημοσιεύσεις, άλλο κρατική διαφήμιση. Δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με τον ίδιο τρόπο και εκ των πραγμάτων στην περίπτωση της κρατικής διαφήμισης η ευχέρεια κινήσεων των φορέων του δημοσίου είναι πολύ μεγαλύτερη. Όμως στο άρθρο 9 παρ.1 του Ν3548/07 προβλέπονται πρόσθετοι κανόνες δημοσιότητας όσον αφορά την κρατική διαφήμιση από διάφορες αναθέτουσες αρχές και φορείς του δημοσίου. Αφού λοιπόν γίνεται εδώ αυτή η σημαντική αναφορά στο Π.Δ. 261/1997 θα μπορούσε ίσως να αντιμετωπιστεί με την ευκαιρία και το μεγάλο πρόβλημα που καθιστά ουσιαστικά δυσεφάρμοστο το Π.Δ. 261/1997 ως προς τις υποχρεωτικές κατανομές που προβλέπει υπέρ του περιφερειακού τύπου. Το πρόβλημα δηλαδή της μη επιβολής κυρώσεων στις αναθέτουσες αρχές και τους φορείς του Δημοσίου και ευρύτερου Δημόσιου Τομέα που συστηματικά, πολλές εξ αυτών παραβιάζουν τις διατάξεις του Π.Δ. 261/1997 και του Ν. 2328/1995.

Για το τέλος ένα θέμα ορολογίας. Περιφερειακές ή νομαρχιακές εφημερίδες είναι το σωστό;

Δεν είναι μόνο θέμα ορολογίας αλλά και ουσίας. Και οι δύο, όροι είναι σωστοί. Όμως ενώ περιγράφουν διαφορετικά πράγματα στην πράξη χρησιμοποιούνται ενιαία ακόμη και από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς. Η ορθή διατύπωση του νόμου είναι «Νομαρχιακές» εφημερίδες αφού σήμερα δεν υφίστανται ή μάλλον δεν αναγνωρίζονται από το

Νόμο «Περιφερειακές» εφημερίδες με έδρα δηλαδή και βάση αναφοράς την Περιφέρεια ως νέα διοικητική μονάδα της χώρας. Αυτή η σύγχυση που εδράζεται σε μια σοβαρή έλλειψη πρέπει άμεσα να διορθωθεί. Ο νέος νόμος είναι μια καλή ευκαιρία. Πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα καταχώρισης έστω και μικρού μέρους των κρατικών δημοσιεύσεων σε εφημερίδες αυτής της κατηγορίας ως ένα σημαντικό βήμα και ώθηση προς την κατεύθυνση της δημιουργίας επιτέλους και στη χώρα μας ισχυρών Περιφερειακών εφημερίδων όπως από δεκαετίες συμβαίνει σε όλη την Ευρώπη. Οικονομικά και θεσμικά κίνητρα για τις αναγκαίες συνεργασίες και συγχωνεύσεις επίσης θα μπορούσαν να συμβάλλουν ουσιαστικά σ' αυτή την επιθυμητή προοπτική. Αυτή είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα μεν αλλά άλλης τάξεως συζήτηση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Ενδεικτική καταγραφή υποχρεωτικών δημοσιεύσεων του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα που πρέπει να υπάγονται στο νέο νομοθετικό πλαίσιο.

- Ανακοινώσεις και αποφάσεις ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού και κανονιστικές αποφάσεις Δημοτικών Συμβουλίων
- Ανακοινώσεις, διακηρύξεις, δημοπρασίες Δημοτικών Επιχειρήσεων
- Διακηρύξεις, προκηρύξεις διαγωνισμών Ιδρυμάτων
- Συνοπτικές καταστάσεις Προϋπολογισμών Δήμων
- Ανακοινώσεις κλπ Ιερών Μητροπόλεων
- Περιλήψεις δικαστικών αποφάσεων και δικογράφων με διάδικο το δημόσιο
- Προγράμματα πλειστηριασμών
- Ανακοινώσεις-γνωστοποιήσεις δημοσίων υπηρεσιών (Δασαρχείων, Αστυνομίας, Λιμενικού, Πυροσβεστικής κ.ά)

Ακόμα και η εξαίρεση των διαγωνισμών προσλήψεων προσωπικού η οποία προφανώς ετέθη για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των περίφημων ενθέτων των Αθηναϊκών εφημερίδων πρέπει τώρα να αφαιρεθεί .

Υποχρεωτικές δημοσιεύσεις των ΟΤΑ α' βαθμού όπως προβλέπονται από τον ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ (Ν. 3852/10) και από τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα (Ν.3463/06):

- Ο ορισμός Αντιδημάρχων (άρθρο 59 παρ.6 Ν.3852/10)
- Η απόφαση Δημάρχου για μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στους Προέδρους των Συμβουλίων των Δημοτικών Κοινοτήτων (άρθρο 83 παρ.8 Ν.3852/10)
- Η απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου περί ανάθεσης αρμοδιοτήτων στα Συμβούλια Τοπικών Κοινοτήτων (άρθρο 84 παρ.6 Ν.3852/10)
- Η δημοσίευση συνοπτικής οικονομικής κατάστασης του Προϋπολογισμού όπως τελικά ψηφίσθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο (άρθρο 266 παρ.6 Ν.3852/10)
- Η περίληψη τοπικών κανονιστικών αποφάσεων (άρθρο 74 παρ.4 Ν.3463/06)
- Η συνοπτική κατάσταση του απολογισμού ή και του ισολογισμού μετά των αποτελεσμάτων χρήσεως και του πιστοποιητικού ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή (άρθρο 163 παρ.6 Ν.3463/06)
- Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου για την κήρυξη απαλλοτρίωσης ή τη σύσταση δουλείας (άρθρο 212 παρ.7 Ν.3463/06).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

Προϋποθέσεις για καταχώριση δημοσιεύσεων

Όπως ήδη αναφέρθηκε ένα από τα πιο βασικά χαρακτηριστικά του νέου νομοθετικού πλαισίου πρέπει να είναι η αυστηροποίηση των κριτηρίων και των προϋποθέσεων για τη δυνατότητα κρατικών καταχωρίσεων. Αναλυτικότερα:

1. Χρόνος έκδοσης

Το κριτήριο της συνεχούς και συνεπούς παρουσίας των εφημερίδων στην αγορά ώστε να αποκλειστούν ευκαιριακές και τυχάρπαστες εκδόσεις είναι εξ ορισμού σημαντικό και πρέπει να παραμείνει ως έχει στο Ν3548/07 δηλαδή διετία συνεχούς έκδοσης (για τις ημερήσιες). Σε περίπτωση συγχώνευσης δυο ή περισσότερων νομαρχιακών εφημερίδων και στα πλαίσια της παροχής κινήτρων για την επιθυμητή αυτή προοπτική θα μπορούσε να αρκεί η υποχρέωση μιας τουλάχιστον εκ των συγχωνευομένων εφημερίδων να πληροί αυτοτελώς το κριτήριο αυτό. Το ίδιο θα πρέπει να συμβεί και για τα λοιπά κριτήρια και προϋποθέσεις που θα οριστούν στο νέο νομοθέτημα.

2. Κυκλοφορία-Πωλήσεις

Η καθιέρωση ενός ελαχίστου ορίου πωλήσεων ανά έκδοση είναι βασικό κριτήριο τόσο για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας της εφημερίδας όσο και για τη διασφάλιση της ευρύτερης δυνατής δημοσιότητας των

κρατικών δημοσιεύσεων και ασφαλώς όχι μόνο πρέπει να διατηρηθεί αλλά και να αυστηροποιηθεί και να διασφαλιστεί η μη καταστρατήγησή του. Φυσικά το κριτήριο πρέπει επίσης να αφορά «καθαρές» πωλήσεις και όχι νεφελώδεις υποκατάστατες διατυπώσεις του τύπου «κυκλοφορία», «διάθεση», «τιράζ» κλπ. Επειδή υπάρχουν μεγάλες πληθυσμιακές διαφορές ανάμεσα στους διάφορους Νομούς (νυν «περιφερειακές ενότητες») που δεν καλύπτονται από τη μια και μοναδική (και εν πολλοίς αυθαίρετη) διαφοροποίηση του άρθρου 2 παρ.1 εδαφ. α' του Ν3548/07 (νομοί άνω και κάτω των 80.000 κατοίκων), είναι απαραίτητο να υπάρξει μια ευρύτερη κατηγοριοποίηση ως προς τον αναγκαίο κατώτατο αριθμό πωλούμενων φύλλων σε σχέση με τον πληθυσμό. Η θέσπιση ενός ελαχίστου ποσοστού (π.χ 0.5%) πωλούμενων φύλλων επί του πληθυσμού του Νομού ή της Περιφέρειας είναι μια δίκαιη και εύλογη αναλογία. Αυτό σημαίνει δηλαδή ότι για το μεγαλύτερο Νομό της χώρας (Αχαΐα των 309.000 κατοίκων) θα απαιτείται πώληση περίπου 1.545 φύλλων ενώ για τον μικρότερο Νομό (Λευκάδα των 23.693 κατοίκων) θα απαιτείται η πώληση 118 φύλλων ανά έκδοση.

3. Απασχόληση Δημοσιογράφων

Για όποιον έχει στοιχειώδη επαφή με το αντικείμενο δεν νοείται ημερήσια νομαρχιακή εφημερίδα χωρίς επαρκή αριθμό δημοσιογράφων έτσι ώστε, εκτός των άλλων, να οριοθετηθεί για μια ακόμη φορά η απόσταση από ευκαιριακές εκδόσεις-οχήματα διαπλοκής και εξυπηρέτησης σκοπιμοτήτων. Η πλήρης και αποκλειστική απασχόληση των δημοσιογράφων στις εφημερίδες και η αυτονόητη ασφάλισή τους στο οικείο Ταμείο (ΕΤΑΠ-ΜΜΕ) είναι επίσης σημαντικό ζήτημα που πρέπει οπωσδήποτε να εξασφαλιστεί για να έχει νόημα η ίδια η θέσπιση του κριτηρίου. Ως προς τον αριθμό των απασχολούμενων δημοσιογράφων για τις ημερήσιες νομαρχιακές εφημερίδες οι δύο δημοσιογράφοι που προβλέπει ο Ν3548/07 πρέπει να είναι η βάση και όχι η οροφή και μόνο για τους μικρούς Νομούς

κάτω των 50.000 κατοίκων Από κει και πέρα πρέπει να υπάρξει κατηγοριοποίηση όπως και για τις πωλήσεις έτσι ώστε από 50.001 έως 120.000 κατοίκους να απαιτούνται τρεις δημοσιογράφοι που θα γίνονται τέσσερις σε Νομούς από 120.001 έως 200.000 κατοίκους και πέντε σε Νομούς πάνω από 200.000 κατοίκους.

4. Ζητήματα Ύλης

Η περίπλοκη κατανομή της ύλης που προβλέπει το άρθρο 1 παρ. 2 εδαφ. ε' του Ν3548/07 αποδείχτηκε ατυχής, μη εφαρμόσιμη στην πράξη και επίσης μη ελέγξιμη ουσιαστικά ως προϋπόθεση από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ο διαχωρισμός τοπικής και μη τοπικής ύλης πρέπει να αφαιρεθεί. Άλλωστε η κατοχύρωση και μόνο της ύπαρξης ικανού αριθμού δημοσιογράφων καλύπτει στην πράξη πλήρως την αναγκαία και αυτονόητη προϋπόθεση της ύπαρξης τοπικής ύλης που καταστρατηγείται κυρίως στις ευκαιριακές εκείνες εκδόσεις που δεν απασχολούν δημοσιογράφους. Προκειμένου όμως να μην έχουν τη δυνατότητα κρατικών καταχωρίσεων εφημερίδες αποκλειστικά ή κυρίως διαφημιστικού περιεχομένου πρέπει να διατηρηθεί η υποχρέωση ύπαρξης επίκαιρης, δημοσιογραφικής (μη διαφημιστικής) ύλης σε ποσοστό τουλάχιστον 50%.

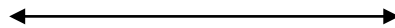
5. Αριθμός σελίδων

Ως προς τον απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό των σελίδων είναι προφανές ότι πρέπει και εδώ να ακολουθηθεί η ενιαία λογική της κατηγοριοποίησης ανάλογα με τον πληθυσμό του Νομού με βάση επίσης (και όχι οροφή) τις 16 σελίδες που προβλέπει για τις ημερήσιες εφημερίδες ο Ν3548/07. Μια τέτοια κατηγοριοποίηση θα μπορούσε να είναι αντίστοιχη αυτής που προτάθηκε για τον αναγκαίο κατώτατο αριθμό απασχολούμενων δημοσιογράφων. Δηλαδή όσον αφορά τις

ημερήσιες νομαρχιακές εφημερίδες για Νομούς κάτω των 50.000 κατοίκων να απαιτούνται 16 σελίδες (58X36 εκ.), από 50.000 έως 120.000 κατοίκους 24 σελίδες, από 120.000 έως 200.000 κατοίκους 32 σελίδες και για Νομούς πάνω από 200.000 κατοίκους 40 σελίδες.

6. Λοιπά στοιχεία

Τα λοιπά απαιτούμενα στοιχεία του Ν3548/07 (άρθρο 2 παρ. 1 εδαφ. γ', δ', στ', η', θ') μπορούν να παραμείνουν ως έχουν..

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄

Δικαιολογητικά-Πιστοποίηση-Έλεγχος

Η αρνητική εμπειρία από την «εφαρμογή» στην πράξη του Ν3548/07 κατέδειξε την ιδιαίτερη σημασία που έχει η διαδικασία πιστοποίησης της συνδρομής ή όχι των προϋποθέσεων και η διασφάλιση της μη καταστρατήγησης των όποιων προβλέψεων στην πράξη. Σε αντίθετη περίπτωση ούτε η αυστηροποίηση των προϋποθέσεων έχει νόημα ούτε η ίδια η αναγκαιότητα της ύπαρξης του οποιουδήποτε σχετικού νομοθετήματος. Είναι ανάγκη επιτέλους οι σχετικές προϋποθέσεις να τηρούνται ευλαβικά, οι σχετικές αποφάσεις να εκδίδονται άμεσα και χωρίς συνεχείς παρατάσεις και καθυστερήσεις ο έλεγχος των προϋποθέσεων να είναι αυστηρός και οι ποινές για τυχόν παρασπονδίες ουσιαστικός. Επίσης πρέπει να διατηρηθεί και να ενταθεί ο ουσιαστικός εποπτικός και ελεγκτικός ρόλος των αρμόδιων υπηρεσιών της ΓΓΕ-Ε (που σε διαφορετική περίπτωση δεν έχουν λόγο να υφίστανται) και να εγκαταλειφθεί κάθε σκέψη για άλλου είδους ετερόκλητα και αμφιβόλου νομιμοποίησης σχήματα και όργανα. Επίσης τα σχετικά παραστατικά-δικαιολογητικά πρέπει να είναι πλήρη, πρόσφατα, ακριβή και να μην υποκαθίστανται από διάφορες «υπεύθυνες δηλώσεις».

Στα αναγκαία αυτά **παραστατικά** πρέπει να περιλαμβάνονται:

α. Πιστοποίηση του αναγκαίου αριθμού των πωλούμενων φύλλων με παραστατικά (τιμολόγια κλπ) από όλους τους φορείς και τα μέσα πώλησης (πρακτορεία διανομής κεντρικά ή τοπικά αναγνωρισμένα με αποκλειστικό αντικείμενο εργασίας το συγκεκριμένο, συνδρομές, άλλα σημεία πώλησης κλπ).

β. Πίνακας προσωπικού θεωρημένος από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας.

γ. Βεβαιώσεις ασφάλισης του προσωπικού από τα οικεία Ταμεία

δ. Ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα οι οποίες πρέπει να ανανεώνονται ή να αναζητούνται ανά 6μηνο.

ε. Τα αντίγραφα Ποινικών Μητρώων μπορούν να αναζητούνται από την Υπηρεσία.

στ. Καθημερινή ηλεκτρονική αποστολή ολόκληρου του φύλλου μόλις τυπωθεί και απειλή ποινής σε περίπτωση παράλειψης αυτής της υποχρέωσης.

Επίσης όσον αφορά τη **διαδικασία** πρέπει οπωσδήποτε να διασφαλιστούν και τα ακόλουθα:

α. Η δημοσιοποίηση της εισήγησης της αρμόδιας υπηρεσίας προς τον Υπουργό για τις εφημερίδες που πληρούν τα κριτήρια.

β. Η δυνατότητα οποιουδήποτε αποδεικνύει ειδικό έννομο συμφέρον να ελέγξει το φάκελο των υποβληθέντων δικαιολογητικών οποιασδήποτε εφημερίδας προκειμένου να μπορεί να υποβάλει τυχόν ενστάσεις.

γ. Η έκδοση της σχετικής Υπουργικής Απόφασης εντός σαφούς προθεσμίας (π.χ εντός μηνός από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των φακέλων) για να αποφευχθούν τα μέχρι σήμερα παρατηρηθέντα τραγελαφικά φαινόμενα που καταστρατηγούν κάθε έννοια νομιμότητας και χρηστής διοίκησης.

